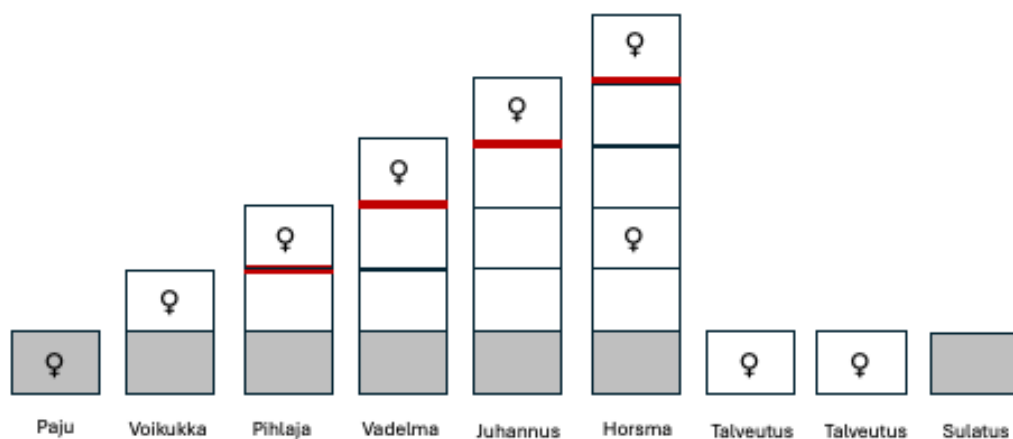

Emo ylhäällä -menetelmä Mönkkösen tapaan Soini Kosken oppeja soveltaen

Tämän ohjeen on muokannut Pentti Karioja käyttäen lähteinä Soini Kosken dokumenttia (Koski, 2009) ja Jouko Mönkkösen pitämiä käytännön koulutuksia (Mönkkönen, 2023 ja 2025) sekä Mönkkösen kirjoituksia Mehiläinen -lehteen.

1. **Talveutus** yhdellä Langstroth osastolla.
2. **Toinen laatikko** lisätään toukokuun puolivälissä ennen **voikukan** kukintaa. Laatikko lisätään yläpuolelle, jos on riittävän lämmintä. Laatikkoon lisätään rakennettuja kakkuja, kuhnurikehä ja alemmasta laatikosta otettu ruokakakku sekä sikiökakku emoi-neen. Viileällä säällä laatikko lisätään talveutusosaston alle sikiöalan lämpötalouden säilyttämiseksi.
3. **Kolmas laatikko** lisätään ennen **pihlajan** kukintaa. Laatikkoon tehdään tavallaan ja-oke. Uusi laatikko lisättiin aina sitten, kun edellisellä kerralla lisätyt pohjukkeet on ra-kennettu lähes valmiiksi. Emo otetaan sen kakun mukana, jolla se on munimassa. Li-säksi alemmasta laatikosta otetaan siitepölyä ja ruokaa sisältävä peittosikiökakku sekä kuhnurikehä. Sikiöalaa ei ole syytä rikkoa, eli siitä tulee näin pyramidin muotoinen. Kakut siirretään uuteen laatikkoon mehiläisineen. Peittosikiökakulta kuoriutuu laatik-koon uusia hoitajamehiläisiä. Muut lisättävät kakut voivat olla satotilanteen mukaan vaaleita rakennettuja kakkuja tai pohjukkeita. Kun satoa alkoi tulla kentältä, laitetaan lisättävään laatikkoon enemmän pohjukkeita ja pääsadon aikaan pelkkiä pohjukkeita, jos halutaan saada aikaan lyhyt sikiökatkos. Mehiläiset rakentavat pohjukkeet nopeasti munintatilaksi emolle. Lisätyn laatikon alle laitettiin lentoaukollinen sulkuristikko. Peittosikiökehät jätetään alempaan laatikkoon ja välit täytetään pohjukkeilla.
4. **Neljäs laatikko** lisättä ennen **vadelman** kukintaa tekemällä jaoke samalla tavoin kuin kolmannen laatikon tapauksessa. Sulkuristikko siirretään lisätyn laatikon alle.
5. **Viides laatikko** lisätään ennen **juhannusta** samoin kuin edellä. Sulkuristikko siirretään uuden laatikon alle.
6. **Kuudes laatikko** lisätään ennen **horsman** kukintaa samoin kuin edellä.
7. **Hunaja kerätään** siten, että ylin emolaatikko nostetaan sivuun ja siitä poistetaan hu-najakakut. Viidennestä laatikosta mahdollisesti löytyvät peittosikiökakut siirretään emolaatikkoon. Runsaasti hunajaa sisältävät peittosikiökakut voidaan nostaa toiseen pesään kypsymään. Lopuksi emolaatikko sijoitetaan entiselle paikalle ja välit täytetään rakennetuilla kehillä ja pesä laitetaan talviruokinnalle.

Kuva 1 Laatikoiden lisäys satokasvien kukinnan jaksottamana.

Huomioita emo ylhäällä -menetelmästä:

- Työ helpottuu, koska alempia laatikoita ei tarvitse nostella eikä penkoa kesän aikana. Mahdollisesti syntyvä uusi emo löytyy hunajan keruun yhteydessä yleensä kolmannesta laatikosta munimassa. Laatikkoa poistettaessa on oltava tarkkana, että uutta emoa ei harjaa tai puhalleta heinikkoon.
- Uudet emot syntyvät sivutuotteena. Jos alalaatikoihin tulee useampia emokennoja, ensimmäiseksi kuoriutuva emo avaa muut emokennot juuresta auki ja kuoriutumaton emon kuolee. Uusi emo voidaan käyttää vaihtamalla pesän emo tai tekemällä vahva jaoke.
- Parveilu on harvinaista. Syntyvät emot eivät ole parviemoja.
- Emon löytäminen kesän aikana on suhteellisen helppoa, koska emolaatikossa on vain nuoria mehiläisiä hoitamassa sikiöitä.
- Ylimmässä laatikossa on pesän lämpimin paikka, eikä kalkkisikiö ole vaivana.
- Mehiläiset keräävät alimpaan laatikkoon runsaan siitepölyvaraston. Seuraaviin laatikoihin mehiläiset keräävät hunajaa sitä mukaa kuin peittosikiöt kuoriutuvat. Toiseksi ylimpään, sulkuristikon alapuolella olevaan laatikkoon mehiläiset saattavat tehdä emokennoja noin puolessa tapauksista. Emokennot tulee poistaa, jos halutaan, että uusia emoja ei synny. Mutta, jos halutaan, että uusi emo syntyy, emokennot jätetään paikalleen. Näin pesissä saattaa hunajan keruun yhteydessä olla jopa kolme emoa. Emokennojen rakentamista sulkuristikon alapuolelle kannattaa tarkkailla pesäkäyntien yhteydessä. Mikäli samassa tilassa on kaksi emoa, on aina vaarans, että pesästä lähtee parvi.
- Talveutettavan osaston kehät uusitaan kesän aikana jaokkeita tehtäessä. Tummat kehät poistetaan linkoomon kautta sulatukseen.
- Hiljaisia emonvaihtoja saattaa tapahtua, mutta parveilu on harvinaista. Joskus emo saattaa laihduttaa itsensä parveilukuntoon ja lopettaa muninnan, mutta muut mehiläiset eivät välttämättä kiinnitä siihen huomiota, jos niillä oli toinen muniva emo alemmassa laatikossa.
- Ylälaatikkoon laitettavien pohjukkeiden määrällä voidaan kontrolloida emon munintaa.
- Mehiläispaon käyttö hunajan korjuussa ei ole mahdollinen.

LÄHTEET

- Soini Koski, Emo ylälaatikossa. 2 sivua, 2019.
- Jouko Mönkkönen, Emo ylhäällä menetelmä mehiläistarhauksessa, YSAO mehiläistarhaajan ammattikoulutus koulutus 28.6.2023 ja KuoMeh mehiläistarhauksen peruskurssin koulutus 17.5.2025.